

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

אבות ה' ♦ כ מנחם אב תשעז

ערב שב"ק פרשת עקב

דברות קודש

כ"ק מרן רבינו שליט"א

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם ושמר ה' אלוקיך לך את הברית ואת החדש אשר נשבע לאבותיך ואהבך וברכך והורכך וברך פרי בטנך ופרי אדמתך דגנך ותירשך ויצהריך שגר אלפיך ועשתרות צאנך על האדמה אשר נשבע לאבותיך לתת לך.

המפרשים דייקי באומרו עקב תשמעו וגו' מה הוא לשון עקב והיה די אם יאמר אם תשמעון כדרך שאמר לעיל (ויקרא כו, ג) אם בחוקתי תלכו, וגם מש"כ השכר על זה בשכר גשמי, והוא קיימ"ל ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, ואם כן איך הבטיח השכר של עוה"ז, ורש"י הק' כתב לפרש לשון עקב, שכוונת הפסוק הוא לומר "אם המצוות הקלות שאדם דש בעקביו תשמעון" כלומר שכל ההבטחות הוא אם גם את המצוות שאדם דש בעקבותיו, ישמרו אז יש כל ההבטחות האלו (זה דרך דרש וכמ"ש האוה"ח הק' ע"ש).

ומ"מ קשה הקושיה איך הבטיח שכר בעולם הזה הגשמי, ולפי עני"נ נראה לומר שלפי רש"י הק' שמפרש מש"כ הפסוק עקב, קאי על מצות שאדם דש בעקביו כלומר שהוא מזלזל בהם שחושב שהם מצות קלות ואין מן הצורך לדקדק בהם כל כך לעשות אותם בכל ההידורים, ולכן בא הפסוק לומר שאם תשמור גם אלו ותעשו ותקיימן כל אלו, יתן לך ה' יתברך שכר גם בעולם הזה, זה מה דקיי"ל שאין שכר מצוה בעולם הזה, זה קאי על כל המצוות שאין האדם מזלזל בהם שאין הם קל בעיניו, אבל במצוות שאדם מזלזל בהם ודש אותם בעקביו על זה ה' משלם שכר גם בעולם הזה בשכר גשמי זה מש"כ הפסוק כאן שכר גשמי, אבל השכר הרוחני יקבל לעתיד לבוא, שכר מושלם, זה השכר שמקבל בעוה"ז הוא העיקר בשביל שהוא נזהר גם באלו שאדם רגיל לזלזל בהם, ולפי זה גם יתורץ מה שכתב "והיה עקב תשמעון, דלכאורה מה צורך יש בתיבת והיה, דדי אם יכתוב "עקב תשמעון וגו' אבל לפי הפירוש הנ"ל ניחא במ"ש והיה וגו' שבא לומר שכוונת הפסוק בזה שבאלו המצוות שאדם דש בהם ולא מקיימם כמו שצריך, ולכן כתב והיה וגו' להדגיש שמדובר באלו המצוות ולכן לאדם כזה מגיע לו שכר כפול גם שכר של עולם הזה וגם השכר הרוחני שיש על כל המצוות שאדם מקיים בעוה"ז, ששכרם שמור לעתיד לבוא בעולם הבא.

והנה נביא את דברי קודשו של האוה"ח הק' שכ' לפרש הפסוקים הק' האלו בדרך המוסר וחסידות דמ"ש הפסוק והיה זה מרמז על שמחה כי אין "והיה אלא לשון שמחה, והנה אדון הנביאים דהיינו משה רבינו בא כאן בנועם דבריו להעיר במוסר נאום לומר כי אין לאדם לשמוח אלא כשישמרו לעשות את כל אשר צוה ה' לעשותן ורק אז ישמח ליבו ויגל כבודו, אבל כל עוד שהוא יחוש שחסר לו אחת מכל מצוות ה' בין מצוות לא תעשה ובין מצוות עשה עליו אמר שלמה המלך (בקהלת) ולשמחה מה זו עושה, והוא מה שאמר כאן הפסוק והיה, פירוש שמתני תהיה לך שמחה, זה רק בעקב תשמעון, פירוש שעקב מרמז על סוף ותכלית, כדרך שמצינו שחז"ל משתמשים בלשון הזה במסכת סוטה (טז) בעקבות משיחא, כי בגמר זמן ביאתו של משיח יקרא עקבות, וכמו כן אמר הכתוב "עקב תשמעון את המשפטים ושמרתם ועשיתם", כלומר שרק אם גמר כל השמיעה והשמירה וכן העשיה שלמד וגם קיים כל התורה כולה, אז הוא זמן השמחה וכל זמן שלא הגיע לזה אין לו מקום לשמוח.

דברי אלוקים חיים

והיה עקב תשמעון וגו' (ג, כה)

אין והיה אלא לשון שמחה, והיה עקב תשמעון, דאם בעקבתא דמשיחא, בעידן אשר החושך יכסה ארץ, ואז אם תעבוד את ה' בשמחה אז תזכו שתשמעון, שבזכות זה זכה לקבץ כל הנצוצין בבחינת וישמע שאול את העם (שמואל א, טו, ד) שהוא לשון קיבוץ וזכה ע"י זה לתקן כל אשר עינונו וקלקלנו ולהפכם לזכיות ולהעלות הניצוצין, ומה יהיה שכר ושמר ה' אלוקיך לך את הברית ואת החדש הזה דהיינו האהבה שאתה עובד את ה' כעת בעידן התחזקות בבחינת שכתוב "זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר" בעת החשכות והסתר שהיה בחינת מדבר שיבש מהכל, ארץ לא זרועה.

ובזמן כזה כשבר ישראל מתחזק ומתגבר על כל הנופילות והסתר וחשכות ועובד את ה' בשמחה והתלהבות בתורה ותפילה וכו', לאדם זה זכה השם לו לעתיד לבוא יותר מהרבה עבודות אפילו של חסידי וצדיקי קדמאי שעבדו את ה' בעת בהירות והתגלות אלוקות וכו' ומש"כ ואהבך ר"ל שישלם לך מדה כנגד מדה שבאם אנו נאהוב אותו יתברך, גם הקב"ה יאהב אותנו ואם נעבוד את ה' יתברך בשמחה, זכה לשמוע בתקיעת שופר של משיח צדקינו בב"א.

מתוך איגרת כ"ק מרן אדמו"ר ז"ע ב' חוקי חיים לאנ"ש בשהותו בחו"ל

והיה עקב תשמעון (ג'-כ"ג).

אין והיה אלא שמחה, שמי שישמע למצות ה' בעקב שהיא עיקבא דמשיחא, נעשה שמחה גדולה בשמים, שמי שזוכה להרחיק מאיתו בדור הזה השטותים וההבלים ומחפש ומבקש ה' ומתגעגע אליו יתברך, ובפרט עדן הסתרה, אז יתעלה נשמתו לעתיד במחיצות ראשי ראשין כי אין בסוף אלא מה שבראש.

אדמוה"ז בעל שומר אמונים ז"ע

ואכלת את כל העמים (י, טז).

כידוע היה מרגלא בפומא של הרה"ק הרבי ר' זושא לברך כל בר ישראל בלשון הזה "תהיה בריא וחזק כמו גוי". ופעם ביאר את כוונתו שרצונו לומר שלפעמים יהודי זה שמברכו אינו ראוי לזה, מכל מקום ראוי לו ליהודי להיות בריא וחזק, כי הלא הגוי שאינו עושה שום מצוה ממצוות התורה והנה הוא בריא אולם כל שכן לאיש ישראל, שמגיע לו להו בריא וחזק. והרה"ק ה"דעת משה" מקניחן ביאר את דבריו וכתב: הנה שיחתן של תלמידי חכמים צריכין לימוד, ובודאי מרומז דבר זה בתורה והיכן רמזו הכתוב. ונראה שמרומז בפרשתינו שכתוב "ואכלת" שתאכל כל טוב, ושמא חלילה יהיה מקום למדת הדין לחלק שאינו הגון וכדאי. לכן גמר אומר, "את כל העמים", הלא כל העמים ההולכים איש בשם אלהיו יושבים שלום ושקטים דשנים ורעננים, מכל שכן שראוי לנו כל טוב, שאנו בני קל חי, ואנחנו נלך בשם אלוקים חיים ומלך עולם, אמן.

דעת משה

ורם לבבך ושכחת את השם אלוקיך וגו' (ח, י')

לכאורה הלא יש פוסקים הסוברים דשכחה נחשבת לאונס, ולמה תעניש התורה את האדם השוכח מאלוקיו. ברם כבר נפסק בשו"ע חו"מ סימן רצ"א ס"ו דאם האדם פושע מתחילה ואחר כך שוכח לשמור על הפיקודו, אז לכו' עלמא חייב, שזהו כתחילתו בפשיעה וסופו באונס דחייב. ולכן הדגיש הכתוב ואמר ורם לבבך ושכחת, שבתחילה תהא פושע בגאותך, ולכן גם אח"כ שתישכח את ה' תתחייב, כיון שתחילתך בפשיעה.

חומת אנך

וכמאמר חסידי ישראל בספר חובת הלבבות (שער הפרישות פ"ד) שהפירוש אבלו בליבו וצהלתו בפניו, כי אין נכון לשמוח מי שהוא עתיד לעמוד בבושה וכלימה לפני מלך הגדול הקב"ה, זה כוונת עקב שהוא סוף שמיעת כל המשפטים ורק אז ניתן לשמוח, ועוד נתכוין הכתוב לומר שאין שמחה לאיש אלא בסוף השמיעה, וכל עוד שלא גמר אדם עבודתו לא יאמן בצדקות מעשיו על דרך שאמר הכתוב הן בקדושי לא יאמין (איוב טו) וכו'.

וכתב עוד האור החיים הק' שהפסוק בא לומר שאומרו 'והיה' לשון שמחה, שצריך אדם שילמוד התורה בשמחה ולא בעצבון, ועוד שאמר דוד בספר תהילים (יט) פקודי ה' ישרים משמחי לב, והוא מה שאמר הפסוק והיה כלומר השמחה תהיה עקב תשמעון, ופירוש עקב ששכר עסק התורה תשמחנה, והוא מה שרמז התנא במסכת אבות (פ"ד) מצוה גוררת מצוה וכו' ששכר מצוה הוא מצוה שהיא השמחה.

ועוד כתב בדרך רמז שהכתוב בא לרמז לנו שאמרו בספר הזוהר הק' (ח"ג רי"ז) דאין שמחה לפני הקב"ה כמו בשעה שישאר עוסקים התורה, והוא מה שאמר הכתוב כאן והיה שהוא לשון שמחה וקאי על הקב"ה שהוא שמח אם ישראל עוסקים בתורה והוא גם שמחה כללית, ושהוא משמח את כל העולם כולו בשמחה וששון הם, זה בא מחמת "עקב תשמעון" שמרמז שאם יעסקו בתורה יגרום שמחה להקב"ה ולכל העולם כולו.

ועוד כתב האור החיים הק' ש"עקב" רמז על מידתו של תורה שיהיה אדם הולך עקב בצד גודל בענוה ושלמות, שאז ישכיל לשמוע בלימודים, והוא אומרו 'תשמעון' לומר שבאמצעות זה שאדם משיג את עצמו כעקביים, אז יתגלו לו ויבין סתרי תורה, וגם אפשר שגם ישיג ויבין החמישים שערי בינה, זה שרמז באות נו"ן (שכתב תשמעון ולא כ' תשמעו) שאם ישיג מדרגה של הענוה ישיג לשמוע דברי תורה, ואמר ושמרתם וגו' פירוש שעל ידי ההשכלה בתורה ישיג לשמוע דברי תורה, ואמר ושמרתם וגו', פירוש שעל ידי ההשכלה בתורה ישיג לשמור ולעשות שהתורה מגינה ומצילה מן החטא שהוא השמירה וגם מביאה לידי קיום כל המצוות שהוא המעשה ע"כ.

וכעת נביא גם דברי קודשו של הנועם אלימלך שמה שכתוב בפסוק והיה עקב תשמעו, שהוא לרמז בא לאנשים כאלה, שאין להם שכל ובינה להשיג גדולת הבורא ועבודתו השלימה לעובדו באמת ובשלימות, אלא שהם מחברים עצמם אל אנשי צדק ואמת, היודעים ומכירים את גדולת הבורא ב"ה, והם עובדים באמת, אז נחשב גם להם כאילו גם הם עשו עבודתם שלימה כהצדיקים השלמים, זהו מה שכתוב: 'והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה', כנ"ל שהאנשים הפחותים בשיכלם שאם ישמעו ויחברו את עצמם אל אותן הצדיקים היודעים את המפשטים האלה, יהיה ג"כ נחשב להם כאילו גם הם שמרו ועשו כמותם, זה מש"כ ושמרתם ועשיתם אותם אף שהם רק מחברים עצמם אליהם ע"כ.

רמז והתחזקות בעקבתא דמשיחא

ונראה עוד לומר בעז"ה לפרש מש"כ והיה עקב תשמעו וגו' שעקב נרמז לעיקבתא דמשיחא וכמ"ש האוה"ח הק' הנ"ל וידוע מספרים הק' וגם בגמרא במסכת סוטה (דף מט) גודל הצרות והסתר פנים שיהיה בימים ההם, ונדע מש"כ הרב ר' חיים ויטאל זצוק"ל שרבו האר"י הק' אמר לו שהוא חשוב בשמים כאחד התנאים הק' זה מפני גודל הסתר פנים שיש בדור שלו,

וכל שכן אנו בדורינו שצדיקים אמרו שקרוב מאוד הימים שבו ישי חי שיבוא ויגאלנו, ולכן ההסתר פנים הוא גדול וידוע שהרה"ק ר' ישראל מרמ"ן זצוק"ל אמר שבעקבתא דמשיחא יהודי אמיתי יהיה לו קשה עד מאוד לקיים התורה ואף לומר מזמור תהילים יהיה לו בקושי, מה שא"כ מי שהוא מערב רב, אף כשרים ושומרי תורה ומצוות, אבל עושין את הכל בשביל עצמם בלבד, ולהם יהיה בניקל הכל הן בגשמיות והן ברוחניות.

ולכן מי שמתחזק בימים האלו של זמני עקבתא דמשיחא הוא חשוב מאוד בשמים ויש שמחה כביכול להשכינה הק' ולכן אפשר לומר שעל זה אמר כאן הפסוק "והיה" שהוא לשון שמחה אם בעקב תשמעו וגו' ורש"י פירש שמצות שאדם הוא דש בעקבו, שזה מרמז לעקבתא דמשיחא, ואם בדורות האלו "תשמעון" לעשות רצון ה'

ותורתו הרי זה חשוב מאוד בשמים, ולכן כתב "והיה" שהיא גורם לשמחה לה' יתברך כביכול.

וגם אפשר לומר עוד על דרך זה, דעקב מרמז על עקבתא דמשיחא, שהוא סוף הגלות וכמו שהעקב הוא סוף הרגל אבל גם כן הוא חשוב מכיון שכל הגוף תלוי וסמוך עליו, וכמו שכתוב את כל היקום אשר ברגליכם.

ונקדים מקודם דברי הרמב"ם שכתב במשנה תורה (הלכות תשובה פ"ז הלכה ה') כל הנביאים כולן צוו על התשובה ואין ישראל נגאלין אלא בתשובה וכבר הבטיחה התורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין שנאמר והיה כי יבוא עליך כל הדברים וגו' ושבת עד ה' אלוקיך, ושב ה' אלוקיך את שבותך וגו' עכ"ל הק'.

ולפי זה נוכל לומר שזה מרמז בפסוק "והיה" שהוא לשון שמחה וכנ"ל, "עקב" שזה מרמז על הסוף הגלות הנקרא עקבתא דמשיחא, תשמעון את המשפטים האלה וגו', כלומר שתחזרו בתשובה וכנ"ל שהתורה הבטיחה כן, ובכך יתקיים כל מה שכתוב להלן "ושמר ה' אלוקיך לך את הברית וגו' ואהבך וברכך והרבך וברך פרי בטנך ופרי אדמותיך וגו' ובכן מתורץ מש"כ "והיה" שהוא לשון שמחה דמכיון שיחזרו בתשובה ויקיימו המצוות שזה הוא נקרא שמחה בשלימות שמבלי זה אין שמחה אמיתית וכמ"ש האוה"ח הק' הנ"ל, ובכן גם כן יתורץ מה שהוקשו הלא אין שכר מצוה בעולם הזה, אבל על המצוות שנעשו בעקבות משיחא יש שכר גם בעולם הזה.

וכמו שכתוב 'לפום צערא אגרא' כלומר שיש אגרא (שכר) גם בעולם הזה מכיון שבא הכל בקושי ובצער וגם לפי מש"כ הרמב"ם שהכל תלוי בתשובה ואם יגיע הזמן של הגאולה יהיה התשובה לכלל ישראל כולו שכך הבטיחה התורה וכנ"ל, ולכן הם נגאלים מיד, ולכן יש כבר שזה נקרא כעין עולם הבא אף שהם רק ימות המשיח מעולם הבא נקרא אחרי תחיית המתים וכמ"ש הרמב"ם, מכל מקום יש כבר שכר על זה גם בעולם הזה.

וגם יש לומר שכיון שאין והיה אלא לשון שמחה ולכן גם על השמחה של אדם בשמחה של עשיית המצוה על זה כן מקבלים שכר גם בעולם הזה וגם לעולם הבא.

הכנה בחודש אלול לימים הנוראים

והנה נוהגים אנו ללמוד תיקוני זוהר מחודש אלול ועד יום כיפורים, אבל יש רבים שמקדימין כבר מט"ו באב ללמוד בכל יום ויום עד יום כיפור חוק ולא יעבור בתיקוני זוה"ק שהוא התיקונים על הנפש וכשמו כן הוא שהוא הכנה גדולה ליום הדין והימים הקדושים, ובאלו הימים צריך כל אחד לייחד עצמו ללמוד בשל"ה הק' ובראשית חכמה וביתר ספרי מוסר וללמוד כל אות במתון ובכוונה.

יומא דהילולא דהרה"ק מבעלזא זי"ע

והנה אנו עומדים לקראת יומא דהילולא רבא של רשכבה"ג הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע, שרבינו הק' זי"ע (ב' החוקי חיים), הסתופף בצילו הק' כתלמיד מובהק לפני רבו, והפליא רבות במעלות קודשו והנהגותיו הק', וכמעט בכל שבת הזכיר מדברי תורתו והנהגתו הק'.

ומרגלא דפימא דברי קודשו של הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע דאמרו ר"ל עתידה ארץ ישראל שתתפשט על כל הארצות. והנה זה יהיה בגאולה העתידה במהרה, ולזאת הראהו ה' עד היום האחרון, שאז תתפשט ארץ ישראל בעולם. זה כוונת הפסוק בפרשתינו "ופחדכם ומוראכם יתן ה' אלוקיכם על פני כל הארץ", שפירש רש"י פחד על הקרובים, הם האויבים של ארץ ישראל, ומוראכם על הרחוקים, דהיינו האויבים של שאר הארצות וכו' זאת יהיה בשעת הגאולה העתידה על פני כל הארץ, אשר תדרכו בה בזמן שתתפשט ארץ ישראל על כל העולם עד כאן תוכן דבריו הק'.

לכן עלינו ללמוד מזה מידת התקשרות של תלמיד לפני רבו, ולפחות בימים אלו כשמתקרבים אנו ליומא דהילולא דיליה עלינו להתחזק במשנתו ותורתו והנהגותיו הק' ולאורם של רבותינו ניסע ונלך.

ויה"ר שזכותם הגדולה ימליץ טוב בעדינו ובעד כל בית ישראל ונזכה לגאולה השלימה בפרטיות ובכלליות מתוך רחמים וחסדים מגולים אכ"ר.

בעניבות תיים

לקח בידו ספר תהילים, ושפך נפשו בתחינה לבורא העולם שצמח לחולה את רפואתו. עודו מתפלל, ומן הארובה נשמע קול שכשוק, שקשוק וטיפוחה. ביקש הגאון שיעלו לגג, כי קול בוקע מן הארובה, עלה אחד מבני הבית לגג - ומצא ציפור מחרה מחבטת בארובה, מבלי יכולת להחלץ. נטל את העוף, ושם עמו לחדרו של הרב. נהרו פני הגאון, נטל את העוף, והלך עמו לבית החולה.

הורה לבני הבית לבשל את בשרו, ולהגמיע לחולה מהמרק - וצויה שאת הנוצות שימרטו מהעוף ישמרו במקום מוצנע. וכך הכן עשו, נתנו לחולה לשתות מהמרק שנוצר. ולא עברו ימי אחדים והיהודי קם ממטת חוליו כאחד האדם, ולא היה ניכר בה שהיה חולה אנוש אך כמה ימים לפני כן. כעבור כמה חדשים נסע רופא המלך דרך פוזנא. מזכר בחולה היהודי שהרב גילה בעניינו מעורבות כה רבה. בטוח היה שהחולה נפטר זה מכבר, ובכל זאת עלה לביתו. בישרוהו שהחולה נרפא כליל מהמחלה, והוא מסתובב כאחד האדם, והוא שוהה כעת במקום עבודתו. אם הרופא ימתין, יפגוש בו.

נתעקו המילים מפי הרופא. לבסוף שאל: "באיזו תרופה טיפלו בו?" השיבוהו: "הרב הביא לכאן עוף, והורה לבשלו ולהשקות את החולה במרק". השתומם ואמר: "כלום יש עוף נוסף, שיש לו אותן סגולות ריפוי?" מזכרו שהרב הורה לגנוח את נוצות העוף למשמרת. הוציאו והראו לרופא. התבונן בהן וקבע: "הרי זה אותו עוף נדיר - כיצד הגיע לידי הרב? עתה נוכחתי לדעת שהרב יכול להשיג בתפילתו כל חפצו - אף מה שיקשה על המלך להשיג בגודי חייליו". ומזה לומדים גם אנו: כח התפילה מאי? שבכח התפילה ניתן להשיג כל דבר, חוה הכלי הטוב ביותר שהשתמשו בה עם ישראל בכל הדורות לבקש מאת ה' יתברך כל צרכם.

עובדות תיים

הרבי כבר סיים לאכול, אמר אמו"ר מרודניק, אם כן אנה הבא מים אחרונים. צדיקים וקדושים אלו היו מופשטים לגמרי מעיני אכילה, ולא הרגישו אם אכלו או לא. וזה פירוש הכתוב "ויאכלך את המן אשר לא ידעת ולא ידעון אבותיך", כאשר בני ישראל אכלו את המן לחם רוחני, היו בבחינה זו, 'אשר לא ידעת', לא ידעו כלל אם אכלו או לא.

ואכלת ושבעת וגו'. (ח. י.)

גביר גדול אחד בא לקבל שלום מאת המגיד הגדול ממעזריטש ז"ע שאלו המגיד: מה אתה אוכל בכל יום? השיבו הגביר, שהוא נוהג באכילה כמו עני - פת במלח. נזף בו המגיד וצוהו שיאכל בכל יום בשר וישתה מי-דבש כדרך כל הגבירים. לאחר שהלך שאלוהו התלמידים למה צוהו כך. השיב להם ואמר: הגביר אם יאכל בכל יום בשר וישתה מי-דבש, ידע שהעני צריך לפחות פת במלח, אבל אם יאכל בכל יום פת במלח, יחשוב שהעני צריך לאכול אבנים.

ואמרת בלבך כחי ועצם ידי. (ח. י. ז.)

הצדיק רבי לוי יצחק מבראדיטשוב זצ"ל, ראה פעם שאיש אחד הולך בשוק במרוצה ובחפזון רב. שאלו הצדיק: על מה אתה רץ כל כך? השיבו האיש: אני רודף אחר מזונתי ופרנסתי. אמר לו הצדיק: וכי מנין לך שפרנסתך הולכת לפניך, שאתה רץ אחריה להשיבה? אולי היא נמצאת מאחוריך, ונמצא שאתה בורח ממנה.

והיה אם שכוח תשכח את ה' אלקיך. (ח. יט)

סיפר מרן ה"אהלי יעקב" מהוסיאטין: שבסאדיגורה בימים טובים בשנה האחרונה לחיי מרן הסב"ק מרוז'ין זצוק"ל, היה חלש מאוד ולא חש בטוב והחסידיים הלכו קדורנית לרגלי חולשתו של הצדיק. והנה בשמחת תורה הופיע בחלון ואמר-שאל: שמחת תורה היום, מדוע אינכם שמחים? ויענו: איך אפשר להיות בשמחה, אם הרבי אינו בשלימות הבריאות. ויאמר להם: כתיב פרשת עקב - (דברים ח, יט) 'והיה אם שכוח תשכח את ה' אלקיך, 'והיה - לשון שמחה, 'אם שכוח' את השמחה, ח"ו אפשר להגיע לידי 'תשכח את ה' אלקיך' וגו'. ויצו ללכת אל בית היין ולשתות על חשבוננו, כך וכך, כמובן שהם הוסיפו אבל ללא הועיל. אחר שמחת תורה שאלו אם יוכלו למסור פתקאותיהם, ויאמר להם: לכו אל בני רבי שלום יוסף, אני מבטיחם כי ברכותיו יפעלו כברכותי.

את ה' אלוקיך תירא. (י. כ.) מפרש האלשיך הקדוש ומתוך יראה זו "ואותו תעבוד" זו תפילה הקרויה עבודת ה'. ותגיע בתפילתך לבחינת "ובו תדבק ובשמו תשבע" - "הוא תהלתך" תוכל להשתבח בו שעושה רצונך כי - "הוא אלוקיך" קבלת עליך מלכותו. עד כמה כוחה של תפילה נביא סיפור שנוכל ללמוד ממנו עולמות איך באמונה ותפילה בה' ניתן להשיג כל דבר: בעיר פוזנא היה חולה שהגיע עד שערי מות והרופאים התייאשו מחייו, ואמרו שאין רפואה למחלתו. בינתיים נודע שפמליית המלך עוברת דרך פוזנא. מיהרו והבהילו את רופאו של המלך אל החולה. בדקו והביע דעתו שאין מה לעשות - כדברי הרופאים שקדמו לו.

שמע זאת הגאון רבי עקיבא אייגר זצ"ל, רב העיר. פנה אל הרופא ואמר: "יסלח לי כבודו, אם אשאל אותו שאלה". ענה הרופא: "בכל הכבוד! ישאל הרב את שאלתו!" שאל הגאון: "לו חלה המלך, חלילה, במחלה זו - מה היו עושים?" נותר הרופא דומם, ולאחר רגע ארוך השיב: "אומר לרב את האמת. יש עוף אחד בנבכי היער, הרחק מכל מקום ישוב. עוף נדיר, שאם יצודו אותו ויבשלו את בשרו וישקו את החולה מן המרק היוצא מן הבשר הזה, זו היא רפואתו. כבוד הרב שאל מה הייתי עושה אם חלה המלך במחלה זו - ובכן, הייתי שולח פלוגות חיילים לפשוט על היערות, לפלס להם דרך, ללחום בחיות הטרף - ולאחר את העוף. רבים הסיכויים, שכאשר ישובו ממסעם המפרך יתברר שאין זה העוף הדרוש אלא עוף דומה, ויצטרכו לשוב על עקבותיהם, ומי יודע אם ימצאו את העוף ויצליחו להביאו. כל זאת היו עושים בשביל המלך - אבל בשביל אדם פשוט אין כל עצה, והמחלה חשוכת מרפא". הלך הרופא לדרכו והגאון נכנס לחדרו.

והיה עקב תשמעון וגו' (ז, יב)

בספר קסת הסופר בעיני סת"ם מביא מעשה מהרה"ק ר' נפתלי (כץ) כהן [בעל סמיכת חכמים] שנסע לאסוף שנסע לאסוף כסף לעניני צדקה וכשהגיע אל הראי"ז מרגליות ז"ל ביקש ממנו שיתן סכום גדול, והראי"ז הסכים לתת הרבה פחות, והראי"ז אמר לו שהיות ואז נגמרה כתיבת ספר תורה חדש עבור אחד מהגבירים בעיר, והספר תורה עבר הרבה הגהות ואין בו כעת שום טעות, ואם ימצא ר"נ כהן טעות בספר יקבל כל מה שביקש. והיה אז שבת קודש נחמו ובמנחה קראו בפרשת עקב וקראו לר"נ כהן לעלות לתורה ומצאו בס"ת: והיה תיכף תשמעון ע"כ, נהיה מזה רעש גדול ומובן מאליו שהגראי"ז מרגליות נתן הכסף כפי שביקש ר"נ (כץ) כהן הנ"ל וכשבאו הסופרים באמצע השבוע לתקן הס"ת ראו שכתוב כראוי: והיה עקב וגו' והבין הגראי"ז מרגליות שכל זה נעשה בגללו כדי שישלם כפי שביקשו ממנו לצדקה עכ"ל והוא סיפור פלא.

והסיר ה' ממך כל חולי. (ז. טו.)

הרב הקדוש ר' פישל מסטריקוב זצ"ל היה נוהג לקחת בכל לילה קודם השינה מעט י"ש, היה מברך עליו, טועם קצת, ואומר: לחיים, רבוננו של עולם, מקור וחי החיים! לילה טוב לך, רבש"ע! ופעם אחת פירש כוננתו, שהוא מכין שתהיה לכל חולי ישראל המוטלים על ערש-דוי רפואה שלימה במהרה, כי על הרוב, לפי דרך הטבע, בלילה המחלה מתגברת יותר ויותר, וצר להם לחולים. ומכיון שכתוב "בכל צרתם לו צר", כביכול, לכן כשהיה לילה טוב לחולי ישראל, אז בוודאי יהיה מזה תענוג ונחת-רוח להשי"ת.

ויאכלך את המן אשר לא ידעת ולא ידעון אבותיך. (ח. ג.)

סיפר הרה"ק מצאנז קלויזנבורג ז"ע על הרה"ק ה"ישמח משה" ז"ע שפעם אחת נטל ידיו לסעודה, התישב ליד השלחן ושקע במחשבותיו הקדושות לזמן מה, לפתע נתעורר ממחשבותיו, ופנה למשמש ושאל: מדוע אינכם מביאים מים אחרונים? נענה המשמש ואמר: הרבי עדיין לא אכל! הא, לא אכלתי! אם כן הבא את האוכל והמשיך וסיפר כי מעשה כעין זה אירע אצל אביו הרה"ק מרודניק ז"ע, איך שפעם בסיום הסעודה, שקע ברעיוניו הקדושים לזמן מה, כשנתעורר שאל את המשמש, מדוע אינך מכניס את האוכל? השיב המשמש, הלא

ביאורי הפרשה

למען ירבו ימיכם

למען ירבו ימיכם וימי בניכם (דברים י"א, כ"א)
 הגמרא במסכת מגילה (כ"ז, כ"ח) מביאה כמה וכמה תלמידים ששאלו את רבותיהם: "במה הארכת ימים?", ונענו שזכו לכך משום שדיקדקו במצוות מסוימות.

קשה: הרי אמרו חז"ל במסכת קידושין (ל"ט ע"ב): "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא", כלומר, שכר מצוות אינו משולם בעולם הזה, אלא בעולם הבא. כיצד, אם כן, תלו החכמים את אריכות ימיהם בשכר מצוה? עכ"ל.

ותירצו בספר מרפסין איגרי בשם הרב ברוך משה צימרמן שליט"א, ח"ל: מדברי הרמב"ם בהלכות תשובה (פרק ט' הלכה א') עולה, כי הטובות הניתנות לאדם בעולם הזה, אינם כמתן שכר על המצוות, שהרי שנינו: "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא".

ובכל זאת, רק לאדם שעושה את מצוות התורה ומדקדק בהן, יגיעו כל טובות העולם הזה, כדי לחזק את ידיו להמשיך ללמוד את התורה ולעשות את המצוות, ושיהיה לבו פנוי לעשות רצון בוראו בשמחה ובשלווה נפש, למען יוכל לאסוף עוד מצוות ומעשים טובים. ואין טובות אלו גורעים כי הוא זה מהשכר העתידי להינתן בעולם הבא.

אך מי שלא עושה רצונו של מקום, ועזב את תורת ה' ומצוותיו, יסירו ממנו משמים את כל טובות העולם הזה, כדי שלא יהיה לו כח ושלוה להמשיך לבעוט בבוראו.

זהו – אם כן – תשובתם של החכמים לתלמידיהם שתלו את אריכות הימים שניתנה להם בדקדוק המצוות. לומר להם, כי עצם עשיית המצוה גורמת שמשמים ישפיעו את כל מה שצריך האדם, כדי שיוכל לעשות עוד מצוות. ולכן נתנו להם אריכות ימים כדי שיהיה סיפק בידם להמשיך בדרכם הטובה. אך לא הייתה כוונתם לומר, שאריכות הימים באה להם כשכר על המצוה. עכ"ל.

ב) עוד תירצו שם בשם הרב אסף אוריאל פחה שליט"א, והרב אברהם חיון שליט"א, ח"ל: קביעת חז"ל כי "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא", היא לומר שאין תשלום שכר על קרן המצוות בעולם הזה, אך על הפירות – התוצאות של המצוה, יש גם תשלום בעולם הזה.

וכפי ששנינו במשנה במסכת פאה (פרק א' משנה א'): "אלו דברים שאדם אוכל פרותיהם בעולם הזה, והקרן קיימת לעולם הבא". הרי שבכל מצוה יש קרן, ויש פירות, ועל הקרן, התשלום אינו בעולם הזה, כי אם בעולם הבא, אך על הפירות מקבלים שכר גם בעולם הזה.

זה הוא מה שענו חכמים לתלמידיהם, כי בזכות הפירות של הדקדוק במצוות, זוכים לאריכות ימים ושנים. עכ"ל.

ג) ולענ"ד י"ל בס"ד שהנה בספר "בני יששכר" (מאמרי חודש סיון מאמר ה' אות כ"ז) מביא בשם ה"חיד"א, כי מה שאמרו חז"ל שאין שכר על המצוות בעולם הזה, הוא רק השכר שעל המצוה עצמה, שאותו אי אפשר לקבל בעולם הזה, אלא בעולם הבא בלבד.

אבל על התוספות ודקדוקי המצוות, דברים שאדם מוסיף בכל מצוה – יותר ממה שנצטווה על פי הדין, נהנה האדם משכרם גם בעולם הזה.

א) מעתה יש לומר שכל הדברים שעליהם נענו החכמים ואמרו שבזכותם הם האריכו ימים, היו חומרות ודקדוקי מצוות, ולא הייתה כוונתם לומר שאריכות הימים הגיעה להם בגלל שקיימו את עיקר הדין. וכמבואר בתוספות במסכת מגילה (דף כ"ח ע"א, ד"ה כי, וד"ה תיתי), שהם החמירו על עצמם בדברים ששאר בני אדם אינם מחמירים בהם. ולכן קיבלו הם את שכרם גם בעולם הזה והאריכו ימים. והבן.

מאת הרה"ג ר' גמליאל הכהן בן הרה"ג אלחנן רבינוביץ שליט"א

בינה לעינתים

שבע נחמתות

השבת הזו הוא השבת השניה משבע דנחמתא שקורים הנחמות אחרי תשעה באב עד כלות השנה כדי לנחם את העם מן החורבן הנורא שהיו בימים ההם בזמן הזה.

הטעם של הסדר הז' דנחמתא שקורים בהפטורות, כי תיקנו בהתחלה בהפטורת "נחמו נחמו עמי" כלומר שהקב"ה אומר לנביים שינחמו את ישראל ובשבת השניה קורין "ותאמר ציון עזבני ה' כלומר שכנסת ישראל אינו מתפייסת בנחמת הנביאים כי חפצים הם לנחמת ה' בעצמו ולכן אומרים "עזבני ה' כאילו ה' עזב הנביאים כי חפצים הם לנחמת ה' בעצמו ולכן אומרים "עזבני ה' כאילו ה' עזב אותנו, ולכן בשבת השלישית אומרים עניה סוערה לא נחמה" כלומר שהנביאים הק' אומרים לפני הקב"ה שכנסת ישראל אינה מתפייסת מהתנחומים שלנו ובשבת הרביעית אומרים בהפטרה "אנכי אנכי הוא מנחמכם" שהשם חוזר ואומר שאני בעצמי מנחם את ישראל, ולפיכך בשבת החמישית קורין "רני עקרה" כלומר שה' בעצמו אומר "רני עקרה, ובשבת השישית קורין "קומי אורי כי בא אורך" ובשבת השביעית משיבה כנסת ישראל בהפטרה שקורין "שוש אשיש בה" כלומר שעתה יש לי לשוב ולשמוח ותגל נפשי באלוקי, שאתה לבדך מנחם אותנו כביכול.

הלבוש סימן תכ"ח

כנסת ישראל לא תרצה לקבל תנחומין מאת הנביאים באומרם שאין זה נחמה בטוחה לעולם משום שהוא בא ע"י שליח, אבל אם הקב"ה מנחם זה נחמה בטוחה, ולכן אומר ה' אנכי אנכי הוא מנחמכם.

ספר בני יששכר

ואם נסתכל ונראה בשבעה דנחמתא שקורין בהפטורה אחרי תשעה באב בשבע השבתות, את ריבוי הנחמות והטובות הנפלאות המנחמים לישראל עם קודשו, הלא נפשינו כמעט יוצאות ממתיקות הדיבורים וגודל הנחמות והבטחות של הקב"ה לישראל.

אגרות שומרי אמונים

מרכז התורה רשת הכוללים קראלי

משא פתיחת זמן אלול
 מהוד כ"ק מרן רבינו שליט"א
 תתקיים א"ה
 ביום ד' שופטים א אלול הבעל"ט
 בהיכל התורה דקהילתינו הק'
 רח' ראב"ד 18 בני ברק

לזכר עולם יהיה צדיק
 אדמו"ר מאמשינוב
 רבי שמעון שלום ז"ל
 בן אדמו"ר הרה"צ מנחם ז"ל
 נלב"ע יט מנחם אב תשי"ד

לזכר עולם יהיה צדיק
 מורינו ורבינו
 כ"ק הגה"צ אביגדור צוק"ל
 בן רבינו הק' משה זי"ע מצערטעז
 אבד"ק קראלי
 נלב"ע בשב"ק א חשון

לזכר עולם יהיה צדיק
 הרה"ק אהרן זי"ע
 בהרה"ק ישכר דוב זי"ע
 מבעלזא
 נלב"ע כ"א מנחם אב תשי"ז

לע"נ
 רבי חיים אלעזר ז"ל
 בן ר' לוי גוטמן ז"ל
 נלב"ע כ"ד מנחם אב תשל"ג
 ת.נ.צ.ב.ה

לע"נ
 הרה"ג רבי ישראל צבי ז"ל
 בן הרה"ג מרדכי רוט ז"ל
 נלב"ע כ"ט אדר
 ת.נ.צ.ב.ה

לע"נ
 הרבנית בינה ע"ה
 בת הרה"צ יצחק צבי ז"ל
 נלב"ע ז חשון
 ת.נ.צ.ב.ה